

Леся Газуда,
к.е.н., доцент, кафедра економіки підприємства, менеджменту та логістики
ДВНЗ “Ужгородський національний університет”,
Віталій Ерфан,
к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки
Карпатський університет ім. Августина Волошина
м. Ужгород

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Одним з важливих чинників забезпечення збалансованого розвитку аграрного сектору економіки регіону є екологізація сільськогосподарського виробництва на основі раціонального і екологорівноваженого природокористування. При цьому, акцентується увага на вирощуванні екологічно чистої конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції з метою забезпечення населення країни та її регіонів, якісними, екологічно чистими й економічно доступними продуктами харчування. Тому пріоритетом повинно бути формування інноваційної моделі розвитку сільськогосподарського виробництва, спроможної забезпечити прискорений і збалансований розвиток аграрного сектору.

Для регіонального аграрного сектору гірських територій регіонів Українських Карпат до пріоритетних, належать заходи, спрямовані насамперед на удосконалення структури агроландшафтів, сільгоспугідь і посівних площ, на боротьбу з селевими потоками, повеннями, шкідливою дією вод, поверхневе поліпшення гірських лук і пасовищ, підвищення родючості ґрунтів. Поліпшення інвестиційного клімату потребує тваринницька галузь, зокрема розвиток скотарства та вівчарства з метою нарощування виробництва конкурентоспроможних продуктів тваринництва, а також спрямування інвестиційних ресурсів на формування розгалуженої мережі агроекотуристичних й агротурекреаційних закладів, створення відповідної соціально-екологічної інфраструктури у сільській місцевості.

Закарпатській області, як унікальній екологічній системі заходу України з різноманітним рельєфом та кліматичними умовами притаманна наявність значних площ еродованих сільськогосподарських угідь (37,2 тис.га, або 7,9%), з яких 7,7 тис.га ріллі (3,8%) від її загальної площі. Крім того, Закарпаття – найбільш зволожена область України. За умовами захисту від забруднення водоносні горизонти підземних вод, що експлуатуються, в більшості не захищені (тільки 20% відноситься до умовно захищених). Всі розвідані або діючі водозабори підземних вод в області є інфільтраційними, тому якість добутої на них підземної води повністю залежить від характеристик поверхневого стоку і потребує особливого захисту. Зокрема, сільськогосподарські угіддя, в тому числі рілля Закарпатської області, характеризуються високою кислотністю і щорічним падінням родючості ґрунтів через ерозію та недостатнє внесення вапняку, органічних і мінеральних добрив. Якщо у 1990 р. на 1 га посівної площі України було внесено поживних речовин за рахунок мінеральних добрив 141 кг, а в 2011 р. тільки 68 кг/га, що майже на 52 % менше рівня 1990 р., то в Закарпатській області відповідно 286 та 97 кг/га (33,9 %). На 1 га посівної площі в Україні у 1990 р. було внесено 8,6 т органічних добрив, а в 2011 р. – лише 0,5 т, або 5,8 % до 1990 р., а в Закарпатській області відповідно 12,3 та 0,4 т/га посівної площі (3,3 %) [1, с. 171; 2, с. 130]. Отже, різке зниження внесення як мінеральних, так і органічних добрив в цілому негативно позначилося на рівні продовольчої безпеки України, в тому числі Закарпатської області

Основним напрямом еколого-економічної реструктуризації аграрного сектору Закарпаття є прискорений розвиток на базі залучення інвестицій тих господарських структур, які спроможні забезпечити його високу ефективність, а також зниження природо-, ресурсо- й енергомісткості продукції. При цьому необхідним є узгодження інтересів і конкретних дій держави, приватних інвесторів та сільськогосподарських товаровиробників на основі екологізації виробництва та збереження довкілля.

Перспективний збалансований розвиток аграрного сектора регіону з метою забезпечення продовольчої безпеки, на нашу думку, полягає у: економічному зростанні шляхом ефективного розвитку аграрного бізнесу та підприємництва; підвищенні конкурентоспроможності продовольчої продукції як на внутрішньому, так зовнішніх агропродовольчих ринках на основі залучення інвестицій

08.00.05 - Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

та їх інноваційного спрямування; забезпеченні сталого розвитку сільських територій, в тому числі й на основі припливу працездатних верств населення та відтворення людського капіталу, раціонального землекористування та охорони довкілля з метою вирощування екологічно чистої продовольчої продукції на основі екологізації провідних видів економічної діяльності в аграрному секторі економіки регіону.

Література

1. Статистичний щорічник України за 2011 рік / Державна служба статистики України; за ред. О.Г. Осауленка. – К. : ТОВ “Август Трейд”, 2012. – 558 с.
2. Статистичний щорічник Закарпаття за 2011 / Головне управління статистики у Закарпатській області; за ред. Г.Д. Гриник. – Ужгород, 2012. – 543 с.

